

Nr 97

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående organisationen av den statliga publiceringsverksamheten jämte motioner.

(5:e avd.)

Propositionen

I propositionen nr 62 har Kungl. Maj:t under återopande av utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 15 mars 1968 föreslagit riksdagen att 1) besluta att ett statligt aktiebolag för allmän förlagsverksamhet skall inrättas samt 2) till Teckning av aktier i ett aktiebolag för allmän förlagsverksamhet i riksstaten för budgetåret 1968/69 på kapitalbudgeten under fonden för statens aktier anvisa ett investeringsanslag av 7 200 000 kr.

I propositionen föreslås att ett statligt förlag för allmän förlagsverksamhet skall inrättas. Syftet med förlaget anges vara att ge statliga myndigheter och institutioner bättre service när det gäller utgivning av publikationer och upphandling av tryckeriarbeten samt att skapa en bättre organisation för distribution och marknadsföring av statligt tryck. Förlaget skall när det gäller självbärande eller i huvudsak självbärande publikationer driva förlagsrörelse i egentlig mening. I fråga om publikationer som i huvudsak är subventionerade kommer förlaget närmast att fungera som centralt serviceorgan och förmedlare av förlags- och tryckeritjänster för statsförvaltningen. Förlaget skall arbeta på affärsmässig basis. Det föreslås skola organiseras som ett helstatligt aktiebolag.

Mellan det allmänna förlaget och det läromedelsförlag, varom förslag framlagts i propositionen nr 63 förutsätts en viss samordning. Denna skall ske genom att det allmänna förlaget innehar hälften av aktierna i läromedelsförlaget.

Mellan det allmänna förlaget och Svenska Reproduktions AB (SRA) förutsätts ett avtal om samarbete. Detta samarbete skall bygga på affärsmässig grund.

I propositionen berörs även prissättningen på statliga publikationer. Det föreslås att självfinansieringsprincipen skall tillämpas i ökad utsträckning.

Till aktieteckning i bolaget föreslås ett anslag av 7,2 milj. kr.

Motionerna

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels de likalydande motionerna I: 824 av herr *Hilding m. fl.* och II: 1065 av herr *Berglund m. fl.* vari hemställdes att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer 1) att sådana direktiv utfärdas för ett nybildat allmänt statligt förlag att statliga myndigheter och institutioner ges möjlighet att — utan dispensansökan — låta sin publiceringsverksamhet ombesörjas av annat förlag samt 2) att det statliga förlaget får direktiv att eftersträva lägsta möjliga kostnad och alltså inte genom samarbetsavtal binds vid SRA så att detta företag erhåller en förmånsställning,

dels de likalydande motionerna I: 825 av herr *Holmberg m. fl.* och II: 1066 av herr *Bohman m. fl.* vari hemställdes att riksdagen med avslag på propositionen nr 62 år 1968 måtte besluta 1) att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att förslag angående den statliga publiceringsverksamheten innebärande att statskontorets tryckeriexpedition förstärks och att verksamheten i övrigt utformas i enlighet med de riktlinjer som anges i motionerna snarast föreläggs riksdagen samt 2) att avslå Kungl. Maj:ts förslag om anvisning för budgetåret 1968/69 av ett investeringsanslag av 7 200 000 kr. till teckning av aktier i ett aktiebolag för allmän förlagsverksamhet,

dels de likalydande motionerna I: 826 av herr *Thorsten Larsson* och fru *Nilsson* samt II: 1067 av herrar *Sjönell* och *Börjesson* i Falköping vari hemställdes att riksdagen måtte besluta att den statliga förlagsverksamheten organiseras helt fristående från den statliga tryckeriverksamheten enligt i motionerna angivna riktlinjer.

Utskottet

Riksdagens revisorer förordade i sin år 1959 avlämnade berättelse (§ 27) att principerna för den statliga publikationsverksamhetens organisation och finansiering skulle tas under omprövning i enlighet med förslag som redovisades i berättelsen. Dessa förslag innebar bl. a. att man borde utreda möjligheterna att i ökad utsträckning göra statliga publikationer självfinansierande och närmare undersöka förutsättningarna för att låta myndigheterna helt eller delvis disponera inflytande försäljningsinkomster. Riksdagen beslöt sedermera (SU 1960: 128, rskr. 302) att ge Kungl. Maj:t till känna vad statsutskottet anfört i anledning av revisorernas uttalande. Utskottet ansåg att den av revisorerna väckta frågan var förtjänt av att följas med uppmärksamhet. Bl. a. pekade utskottet på att det vid tillkomsten av nya publikationer var särskilt angeläget att klarlägga i vilken utsträckning finansieringen kunde ske utan statsmedel. Vidare underströk utskottet vikten av att tryckningskostnadernas storlek beaktades.

Kungl. Maj:t uppdrog den 28 juni 1962 åt statskontoret att i samråd med riksrevisionsverket och under beaktande av vad statsutskottet anfört i sammanhanget utreda den statliga publikationsverksamhetens finansiering och inkomma med förslag i ämnet.

Statskontoret har redovisat sitt utredningsuppdrag i betänkandet »Statlig publicering» (SOU 1967: 5).

Den statliga publiceringsverksamheten, som omspannar vitt skilda områden, har en betydande omfattning. Antalet myndigheter och institutioner som ger ut publikationer är omkring 200. Årligen ger dessa ut 700 å 800 publikationer, varav många är seriepublikationer med flera nummer per år. Kostnaderna för den statliga publiceringsverksamheten uppgår till omkring 150 milj. kr. om året. Härav avser ungefär hälften egentliga publikationer, medan återstoden gäller speciell publicering såsom blanketter, kartor och sjökort.

Flertalet myndigheter svarar själva helt för utformningen av sina publikationer. För att begränsa kostnaderna för den statliga publiceringsverksamheten och systematisera denna i olika avseenden har ett flertal föreskrifter meddelats. Bl. a. åligger det statskontorets tryckeriexpedition att genom råd och anvisningar biträda vid upphandling av tryckeritjänster.

Staten har tre affärsdrivande tryckerier av förhållandevis stor omfattning, nämligen Svenska Reproduktions AB (SRA), postverkets tryckeri och riksbankens sedeltryckeri. Dessutom finns f. n. ett mindre affärsdrivande tryckeri och ett 60-tal s. k. hjälptryckerier hos ett 40-tal olika myndigheter. Även inom förlagsverksamheten har staten etablerat sig, bl. a. genom den förlagsrörelse som SRA bedriver och genom SÖ-förlaget inom skolöverstyrelsen.

I likhet med statskontoret och flertalet av de hörda remissinstanserna anser departementschefen att åtgärder bör vidtas för att ge den statliga publiceringsverksamheten en mera effektiv organisation. I sådant syfte föreslås i propositionen att ett helstatligt aktiebolag för allmän förlagsverksamhet skall inrättas. Det allmänna förlaget avses skola börja sin verksamhet under våren 1969 och den 1 juli 1969 överta statskontorets nuvarande uppgifter på tryckeriområdet.

I motionerna I: 825 och II: 1066 yrkas att riksdagen avslår ifrågasvarande förslag om inrättande av ett allmänt förlag. Enligt motionärernas mening är förslaget inte ägnat att lösa problemen rörande statlig publicering och statlig upphandling av tryckalster.

I propositionen har enligt utskottets mening klart visats att det nu finns åtskilliga brister i fråga om den statliga publiceringsverksamheten och att detta sammanhänger bl. a. med att verksamheten inte kunnat samordnas tillräckligt. Någon enhetlighet har härigenom inte kunnat skapas i fråga om utgivningspolitiken och beträffande bl. a. publikationernas utformning, prissättning och distribution. De statliga myndigheterna saknar vidare i allmänhet tillgång till expertis som kan lösa de speciella och ofta svåra problem

som är förknippade med publicering, vilket i sin tur syns vara ett av huvudskälen till att publiceringsverksamheten inte kunnat bedrivas på ett från ekonomisk synpunkt helt tillfredsställande sätt.

Att skapa förutsättningar för en effektivare och mera rationell statlig publiceringsverksamhet anser utskottet vara en angelägenhet av stor vikt. Här om torde inte några delade meningar råda. Ett allmänt förslag torde vara väl ägnat att avhjälpa en rad av de brister som påvisats i fråga om den statliga publiceringsverksamheten. Bl. a. måste myndigheter och institutioner kunna få bättre service än under nuvarande förhållanden och en effektivare organisation för distribution och marknadsföring uppnås.

Utskottet föreslår att riksdagen beslutar inrätta ett statligt förslag för allmän förlagsverksamhet och avstyrker sålunda motionerna I: 825 och II:1066 i denna del.

Vid detta sitt ställningstagande har utskottet givetvis tagit fasta på att förslaget enligt propositionen skall arbeta på rent affärsmässig basis. Förslaget skall ta ut ersättning för sina produkter och tjänster på gängse sätt, så att det blir självbärande och kan förränta det insatta kapitalet. Utskottet tillstyrker också förslaget att förslaget bör organiseras som ett fristående helstatligt aktiebolag. Frågan om aktiekapitalets storlek behandlar utskottet i det följande.

Vad därefter beträffar frågan om skyldighet att anlita det allmänna förslaget föreslås i propositionen att statsdepartementen och affärsverken skall undantas från sådan skyldighet. Den övriga delen av statsverkets publicering bör enligt propositionen i princip falla under det allmänna förslagens verksamhetsområde i den mån den inte kommer att ombesörjas av det nya läromedelsförslag varom förslag lagts fram i propositionen nr 63. Det föreslås emellertid att Kungl. Maj:t skall äga medge myndighet eller institution att själv handha sina publiceringsfrågor om det anses ändamålsenligt eller föreskriva att de skall handläggas i annan särskild ordning. Vidare bör enligt propositionen det allmänna förslaget för enstaka fall kunna låta publiceringen ombesörjas i särskild ordning om det visar sig praktiskt och ekonomiskt fördelaktigt.

I motionerna I: 824 och II: 1065 yrkas att myndigheter och institutioner utan dispensansökan skall äga anlita annat förslag.

Till följd av den statliga publiceringsverksamhetens storlek och vikt i olika hänseenden är det enligt utskottets mening betydelsefullt att allmänheten och enskilda företag liksom också för övrigt statliga myndigheter ges större möjligheter till överblick över de statliga publikationerna, vilket bör uppnås om de i största lämpliga omfattning kanaliseras över det allmänna förslaget.

Den åsyftade samordningen och angelägenheten av att de centrala resurser som ställs till förfogande blir effektivt utnyttjade talar också för att

förlagets verksamhetsområde bör bli så omfattande som är praktiskt möjligt och lämpligt.

Utskottet ansluter sig till Kungl. Maj:ts förslag i vad gäller skyldighet att anlita det allmänna förlaget och är sålunda inte berett tillstyrka yrkandet i motionerna I: 824 och II: 1065 om allmän rätt för myndigheter och institutioner att anlita annat förlag.

I detta sammanhang vill utskottet påpeka att ansvaret för vilka publikationer som skall ges ut kommer att vila på den berörda myndigheten eller institutionen.

I propositionen berörs även prissättningen på statliga publikationer. Departementschefen framhåller att avgörande för prissättningen av statliga publikationer bör vara syftet med utgivningen. I vilken utsträckning statliga publikationer skall helt eller delvis finansieras med statsmedel får prövas i samma ordning som medelsbehovet för den utgivande myndighetens eller institutionens verksamhet i övrigt prövas. Självfinansiering bör dock tillämpas i väsentligt större utsträckning än f. n. Detta gäller även myndigheter och institutioner emellan.

Till vad i propositionen anförts och förordats beträffande prissättning av statliga publikationer kan utskottet helt ansluta sig. Utskottet anser det sålunda riktigt att självfinansieringsprincipen i väsentligt ökad utsträckning får tillämpning i fråga om statlig publiceringsverksamhet, men anser det i likhet med departementschefen uppenbart att bl. a. publikationer som ingår som en del i samhällsinformationen även i fortsättningen måste tillhandahållas gratis och finansieras med statsmedel. Utskottet anser det också naturligt att många publikationer måste bli subventionerade i den meningen att man inte kan få täckning för alla kostnader som de medfört. Om man t. ex. lagt ner stora kostnader på ett statligt utredningsarbete kan, som departementschefen framhåller, dessa helt naturligt inte i sin helhet belasta priset på utredningsbetänkandet.

Mellan det allmänna förlaget och Svenska Reproduktionsaktiebolaget (SRA) förutsätts i propositionen ett avtal om samarbete. I motionerna I: 826 och II: 1067 har hemställts att riksdagen måtte besluta att den statliga förlagsverksamheten organiseras helt fristående från den statliga tryckeriverksamheten enligt i motionerna angivna riktlinjer. Yrkande av motsvarande innebörd har framställts i motionerna I: 824 och II: 1065.

SRA är ett statligt företag. Även det allmänna förlaget kommer att bli helstatligt. Det framstår för utskottet som naturligt och självklart att statliga företag samarbetar och i största möjliga utsträckning samordnar sin verksamhet. Det torde vara ostridigt att man inom det enskilda näringslivet strävar efter en integration mellan förlag och tryckeri.

Såvitt utskottet kunnat finna måste det förhållandet att förlaget skall arbeta på affärsmässig basis i sin tur få till följd att tryckningsuppdrag kan

gå till SRA endast under förutsättning att detta bolag kan erbjuda lika eller fördelaktigare villkor än som kan erhållas på den fria marknaden. I propositionen understryks sålunda att upphandlingen bör ske på det sätt som är mest förmånligt för staten. I statskontorets utredning har också framhållits att det är viktigt att anbud infordras från leverantörer som är lämpliga med hänsyn till det aktuella arbetets art och omfattning och att det ofta är ekonomiskt fördelaktigt att anlita olika slags företag för olika slags uppdrag. Många av de enskilda företagen har också specialiserat sig på att ge service åt just statliga beställare.

Enligt departementschefen bör det ankomma på det allmänna förlaget och SRA att själva besluta om hur samarbetet i detalj skall utformas. Då detta samarbete skall bygga på affärsmässig grund måste de i motionerna framförda farhågorna för att SRA skulle få en monopolställning i fråga om statliga tryckalster anses vara obefogade.

Med hänsyn härtill och då SRA:s tryckeri inte kommer att ha någon principiell förtursrätt vid upphandling av tryck för statens räkning har utskottet inte funnit anledning till erinran mot vad som i statsrådsprotokollet anförts om samordning mellan de två företagen. Utskottet avstyrker sålunda motionsyrkandena i förevarande del.

Om det i propositionen nr 63 föreslagna läromedelsförlaget kommer till stånd är enligt vad som anføres i nu ifrågakarande proposition ett nära samarbete mellan detta förlag och det allmänna förlaget naturligt. Detta samarbete föreslås komma till uttryck bl. a. på så sätt att det allmänna förlaget skall äga de aktier i läromedelsförlaget som motsvarar den statliga andelen av aktiekapitalet i läromedelsförlaget och genom att det allmänna förlagsaktiebolaget skall svara för rörelsemedel i läromedelsförlaget.

Aktiekapitalet i det allmänna förlaget beräknas till 6 milj. kr. För att ge bolaget en reservfond bör enligt departementschefen aktierna emitteras till en kurs av 120 procent. Det totala kapitalbehovet beräknas alltså till 7,2 milj. kr.

Utskottet tillstyrker i sitt utlåtande nr 96 Kungl. Maj:ts förslag i propositionen nr 63 om ett läromedelsförlag. Med erinran härom och då vad i nu förevarande proposition anförts beträffande samarbete mellan de två förlagen samt vad i övrigt anförts som grund för det förordade aktiekapitalet i det allmänna förlaget inte gett utskottet anledning till erinran föreslår utskottet att 7,2 milj. kr. anvisas för teckning av aktier.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 825 och II: 1066 såvitt nu är i fråga beslutar att ett statligt aktiebolag för allmän förlagsverksamhet skall inrättas,

2. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 824 och II: 1065 såvitt nu är i

fråga beslutar om skyldighet att anlita förlaget i enlighet med vad i statsrådsprotokollet förordats,

3. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 824 och II: 1065 samt I: 826 och II: 1067, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, beslutar om samordning mellan förlaget och Svenska Reproduktions AB i enlighet med vad i statsrådsprotokollet förordats,

4. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 825 och II: 1066 såvitt nu är i fråga till *Teckning av aktier i ett aktiebolag för allmän förlagsverksamhet* för budgetåret 1968/69 på kapitalbudgeten under fonden för statens aktier anvisar ett investeringsanslag av 7 200 000 kr.

Stockholm den 3 maj 1968

På statsutskottets vägnar:

EMIL NÄSSTRÖM

Vid ärendets slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herrar Näsström (s), Birger Andersson (s), Virgin (h), Fritz Persson (s), Rikard Svensson (s), Nyman (fp), Mårtensson (s), Bengtson (cp), Bertil Petersson (s), Ottosson (h), Bengt Gustavsson (s), Herbert Larsson (s), Åkerlund (h), Karl-Erik Eriksson (fp) och Johan Olsson (cp) samt

från andra kammaren: herrar Karlsson i Olofström (s), Blidfors (s), Ståhl (fp), Almgren (s), Mellqvist (s), Mattsson (cp), Turesson (h), fröken Olsson (s), herrar Arvidson (s), Johansson i Norrköping (s), Tobé (fp), Björkman (h), Sjönell (cp), Nilsson i Kristianstad (s) och Sterne (fp).

Reservationer

1) beträffande frågan om inrättande av ett allmänt förlag av herrar *Virgin* (h), *Ottosson* (h), *Åkerlund* (h), *Turesson* (h) och *Björkman* (h) som anser att utskottet bort avstyrka Kungl. Maj:ts förslag härom och att därför *dels* den del av utskottets yttrande som på s. 3 börjar med »I propositionen» och på s. 4 slutar med »det följande» bort ha följande lydelse:

»Propositionsförslaget strider enligt utskottets mening klart mot de av riksdagen antagna principerna om fri konkurrens vilka kommit till uttryck bl. a. i lagen om motverkande av konkurrensbegränsningar.

Det har inte och kan inte heller hävdas att de brister i den statliga publiceringsverksamheten som statskontoret påvisat skulle bero på att enskilda förlag anlitas för publiceringsverksamheten.

Utskottet vill erinra om att åtskilliga av de statliga instanser som yttrat sig i ärendet har förordat att den eftersträlvade effektiviseringen och samordningen åstadkommes genom en förstärkning av statskontorets tryckeriexpedition, med vilken man syns ha ett gott samarbete. Många har också begärt att få bli undantagna från skyldigheten att anlita ett allmänt förlag, eftersom man redan har en egen organisation för handläggning av publiceringsfrågor och väl fungerande kontakter med olika förlag och tryckerier.

Utskottet delar helt den i motionerna I: 825 och II: 1066 framförda uppfattningen att det föreliggande förslaget inte är ägnat att lösa problemen rörande statlig publiceringsverksamhet och statlig upphandling av tryckalster. Såsom i motionerna anförts bör bl. a. önskemålen om ökad samordning och rådgivning bättre kunna tillgodoses genom att statskontorets tryckeriexpedition byggs ut.

Under återopande av det anförda avstyrker utskottet Kungl. Maj:ts förslag om att ett statligt förlag för allmän förlagsverksamhet inrättas och föreslår att riksdagen hemställer om förslag beträffande den statliga publiceringsverksamheten i enlighet med vad som yrkas i motionerna I: 825 och II: 1066.»

dels utskottets hemställan under 1. bort ha följande lydelse:

»1. att riksdagen med bifall till motionerna I: 825 och II: 1066 såvitt nu är i fråga avslår Kungl. Maj:ts förslag om inrättande av ett statligt aktiebolag för allmän förlagsverksamhet och ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört beträffande statskontorets tryckeriexpedition,»

dels utskottets hemställan under 2.—4. vid bifall till yrkandet beträffande 1. bort med bifall till motionerna I: 825 och II: 1066 utmynna i avslag å Kungl. Maj:ts förslag och yrkandena i motionerna I: 824 och II: 1065 samt I: 826 och II: 1067.

2) beträffande skyldighet att anlita det allmänna förlaget av herrar *Nyman* (fp), *Bengtson* (cp), *Karl-Erik Eriksson* (fp), *Johan Olsson* (cp), *Ståhl* (fp), *Mattsson* (cp), *Tobé* (fp), *Sjönell* (cp) och *Sterne* (fp) som anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 4 börjar med »Till följd» och på s. 5 slutar med »eller institutionen» bort ha följande lydelse:

»Utskottet kan i likhet med ifrågakvarande motionärer inte ansluta sig till Kungl. Maj:ts förslag att statliga myndigheter och institutioner — med vissa smärre undantag — skall vara skyldiga att låta sin publiceringsverksamhet ombesörjas av det allmänna förlaget. Mot tanken på en monopolställning för det statliga förlaget talar att distributionen och marknadsbearbetningen re-

dan nu fungerar bra i fråga om utgivningen av många myndigheters publikationer. Även utan något tvång torde man kunna räkna med att myndigheterna till övervägande del söker sig till det allmänna förlaget, givetvis under förutsättning att förlagets tjänster blir konkurrenskraftiga.

I propositionen understryks att det allmänna förlaget skall arbeta på affärsmässig basis. Utskottet anser det lika viktigt att myndigheter och institutioner i nu ifrågakvarande avseende kan arbeta på affärsmässig basis och får full frihet att låta sin publiceringsverksamhet ombesörjas av det förlag som kan erbjuda de från ekonomiska och andra synpunkter fördelaktigaste villkoren. En sådan frihet får en konkurrensbefrämjande verkan och är enligt utskottets mening ägnad att främja ett ökat kostnadstänkande hos myndigheter och institutioner. Inte minst från riksdagens sida har i olika sammanhang understrukits vikten av ökat kostnadsmedvetande inom den statliga verksamheten.

Under återopande av det anförda föreslår utskottet att riksdagen i anledning av motionerna I: 824 och II: 1065 beslutar avslå Kungl. Maj:ts förslag i vad det avser skyldighet att anlita det allmänna förlaget.»

dels utskottets hemställan under 2. bort ha följande lydelse:

»2. att riksdagen i anledning av motionerna I: 824 och II: 1065 såvitt nu är i fråga beslutar avslå Kungl. Maj:ts förslag om skyldighet att anlita förlaget,»

3) beträffande frågan om samarbete mellan det statliga förlaget och Svenska Reproduktions AB av herrar *Nyman* (fp), *Bengtson* (cp), *Karl-Erik Eriksson* (fp), *Johan Olsson* (cp), *Ståhl* (fp), *Mattsson* (cp), *Tobé* (fp), *Sjönell* (cp) och *Sterne* (fp) som anser att utskottet bort avstyrka Kungl. Maj:ts förslag härom och att därför

dels den del av utskottets yttrande som på s. 5 börjar med »SRA är» och på s. 6 slutar med »förevarande del» bort ha följande lydelse:

»Genom nuvarande upphandlingsbestämmelser har i stort sett alla leverantörer av tryckalster berelts möjligheter att konkurrera på lika villkor när det gäller statligt tryck.

Med hänsyn till intresset av att åstadkomma största möjliga effektivitet i kostnads- och andra hänseenden är ett bibehållande av en helt fri konkurrens inom den här berörda verksamheten enligt utskottets mening ett angeläget önskemål. Utskottet instämmer därför till fullo i de betänkligheter som anförts i motionerna I: 824 och II: 1065 samt I: 826 och II: 1067 mot den i propositionen föreslagna samordningen mellan det allmänna förlaget och det statliga tryckeriet Svenska Reproduktions AB (SRA).

Omfattningen av det föreslagna långsiktiga samarbetsavtalet berörs inte i propositionen. Avtalet torde dock komma att innebära att tryckningsuppdrag i första hand går till SRA, om detta företag har ledig kapacitet, oberoende av om fördelaktigare villkor kan erhållas på fria marknaden. Resultat

tatet skulle således kunna bli att enskilda företag i stor utsträckning berövas möjligheterna att konkurrera med det statliga tryckeriet på lika villkor.

Enligt utskottets mening kan man inte heller bortse från att den avsedda samordningen kan komma att medföra en marknadsmässigt omotiverad utvidgning av SRA. Detta kan i sin tur leda till sysselsättningsproblem inte minst för mindre landsortstryckerier.

Vidare finner utskottet det vara av uppenbar vikt att statliga trycksaksbeställningar i varje enskilt fall kan läggas ut på de tryckerier som med hänsyn till det aktuella arbetets art och omfattning är ur såväl ekonomiska som kvalitetsmässiga hänseenden mest lämpade för uppdraget i fråga.

Under åberopande av det anförda är utskottet inte berett tillstyrka den i propositionen föreslagna samordningen mellan det statliga förlaget och SRA.»

dels utskottets hemställan under 3. bort ha följande lydelse:

»3. att riksdagen med bifall till motionerna I: 824 och II: 1065 samt I: 826 och II: 1067, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, beslutar avslå Kungl. Maj:ts förslag om samordning mellan förlaget och Svenska Reproduktions AB,»

4) beträffande anslagsberäkningen av herrar *Nyman* (fp), *Bengtson* (cp), *Karl-Erik Eriksson* (fp), *Johan Olsson* (cp), *Ståhl* (fp), *Mattsson* (cp), *Tobé* (fp), *Sjönell* (cp) och *Sterne* (fp) som under förutsättning av bifall till reservationen 1 vid utskottets utlåtande nr 96 anser

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 6 som börjar med »Utskottet tillstyrker» och slutar med »av aktier» bort ha följande lydelse:

»Utskottet avstyrker i sitt utlåtande nr 96 Kungl. Maj:ts förslag i propositionen nr 63 om ett läromedelsförlag. Detta innebär att medelsbehovet för det allmänna förlaget blir lägre än Kungl. Maj:t förutsatt. Hur mycket lägre är svårt att beräkna. Utskottet har dock funnit det rimligt att aktiekapitalet i det allmänna förlaget minskas med 500 000 kr. i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag och sålunda bestämmas till 5 500 000 kr. Utskottet biträder förslaget att aktierna emitteras till en kurs av 120 procent för att ge bolaget en reservfond. Det totala kapitalbehovet för bolaget blir då 6 600 000 kr. Utskottet föreslår att detta belopp anvisas.»

dels att utskottets hemställan under 4. bort ha följande lydelse:

»4. att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 825 och II: 1066 såvitt nu är i fråga till *Teckning av aktier i ett aktiebolag för allmän förlagsverksamhet* för budgetåret 1968/69 på kapitalbudgeten under fonden för statens aktier anvisar ett investeringsanslag av 6 600 000 kr.»